ЄВРОПА 01.11.2022 | Хатіа Хасаіа

Замкнені в Грузії

Біженці, які покинули окуповані Росією території України, опинилися в пастці: без документів і засобів для існування

До кінця вересня не залишилося практично жодного світового ЗМІ, яке не опублікувало б світлини з Верхнього Ларсу – села на кордоні Росії й Грузії. Масовий потік росіян спровокував небачену раніше «надзвичайну ситуацію» на кордоні. Проте в чергах завдовжки в десятки кілометрів по кілька днів разом із росіянами, що тікали від мобілізації в Грузію, стояли також українці, які тікали від війни.

Такий маршрут доводилося долати сотням українських біженців, адже російські збройні сили силоміць депортували багатьох із них зі східних областей України. Дуже часто мешканців вивозили фактично без документів або з якимось мінімумом. Люди рятували власні життя, не думаючи про «папірці». Проте ще частіше люди в принципі не мали закордонного паспорта, або він був прострочений. Тим не менш, за твердженням самих українців, які проходили чергове випробування «Верхнім Ларсом», проблем із в'їздом у Грузію з простроченими документами або зовсім без них не було ні з російського, ані з грузинського боку. Проблеми виникають згодом. У випадку, якщо біженці вирішують їхати далі – в Європу, де людям, які тікають від війни, допомагають більш системно й пропонують дієвіші програми адаптації.

Відсутність документів, необхідних для в'їзду в європейські країни, робить громадян України заручниками обставин, які склалися, вибратися з яких вельми непросто. З отриманням або оновленням українського закордонного паспорта в Грузії у біженців також виникають проблеми. У посольстві України в Грузії громадяни не можуть надати довідку, що підтверджує їхнє громадянство, щоб почати процедуру підготовки документів, оскільки отримати її можна тільки в місцевих органах міграції, які сьогодні зайняті окупаційною владою.

Відсутність документів,

Самим біженцям складно зрозуміти, чому досі не вироблено тимчасового міжнародно

необхідних для в'їзду в європейські країни, робить громадян України заручниками обставин, які склалися, вибратися з яких вельми непросто

визнаного механізму, який би замінив необхідний документ на кшталт «білого паспорта». Останній є посвідченням особи на нетривалий час для повернення в Україну. В результаті біженці без документів залишаються замкненими в Грузії, де, на жаль, не можуть отримувати системну допомогу. До цієї ситуації вони ставляться з розумінням: «У Грузії своїх біженців достатньо, тут своя гуманітарна криза».

Із перших днів війни грузинське населення всіляко долучилося до процесів моральної та фізичної підтримки українського народу, називаючи цю війну своєю. Українцям, які втекли від війни, впродовж трьох місяців Грузія виділяє таку ж соціальну допомогу, що й вимушеним переселенцям з Абхазії та Цхінвальського регіону, а саме щомісячну виплату 45 ларі (близько $16) на людину. До цього додається сума в розмірі 300 ларі (близько $108) на родину. Ці грошові виплати стали альтернативою житлу, яке місцева влада з липня надавала в рамках спеціальної програми підтримки українських біженців. Програма розселення біженців у готелях Тбілісі тривала три місяці, а потім трансформувалася в грошові виплати на оренду житла. За інформацією Агентства з переселення, у рамках програми допомогу отримали понад п'ять тисяч осіб, які звернулися до цього агентства. Однак, за словами самих біженців, під час отримання цієї допомоги теж виникають проблеми. Люди стверджують, що, коли вони подають заявку, їм кажуть то про одноразовість виплат, то про призначення цих пільг для тих, хто набув офіційного статусу біженця, або для тих, хто раніше жив за державною програмою розселення в готелях. Відповідно, багато хто опускає руки і залишається і без цієї фінансової допомоги.

Наприкінці жовтня деякі з них звернулися з листом до прем'єр-міністра Грузії. У ньому є прохання розглянути питання пільг, які не можуть отримати й ті, хто раніше брав участь у програмі розселення.

У Грузії немаєволонтерських програм допомоги за підтримки місцевоївлади

У Грузії немає волонтерських програм допомоги за підтримки місцевої влади. Вся допомога, яку в результаті надають біженцям, походить від низових волонтерських організацій, що з'явилися в Тбілісі ще на початку повномасштабної війни.

Одна з таких організацій — це фонд «Моцхалеба». Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну він приймає біженців

у своєму шелтері. Наразі запит на житло з кожним місяцем тільки збільшується. Попри офіційно заявлені дванадцять місць, зараз у шелтері мешкають двадцять осіб. Прихисток і продукти харчування надаються на півтора місяця. Далі люди змушені самостійно шукати житло. Головна ж складність полягає в тому, що після оголошеної мобілізації та масового припливу росіян ціни на житло в Тбілісі зросли настільки, що знаходити його стає важче не тільки біженцям, а й місцевим. Наприклад, багато студентів із околиць, які вступили до столичних університетів, просто не могли знайти житло по кишені. До всього іншого додаються труднощі з пошуком роботи. Жінкам зрідка вдається влаштуватись прибиральницями або нянями із зарплатою 20 ларі на день (близько $7). Проте в шелтері є й літні люди, які за станом здоров'я не мають можливості заробляти на оренду житла.

Нині грузинський уряд оголосив про продовження програми соціально-економічної підтримки громадян ще на шість місяців. По завершенню цього терміну більшість українських сімей знову повернуться до проблем, із якими стикаються щодня. Власні заощадження вже закінчуються, їх не вистачить ані на довгострокову оренду житла, ані на їжу та необхідні їм ліки.

Варто зауважити, що українські біженці, які переїхали зі східних і південних областей, пережили важку російську окупацію. Вони хочуть віддавати своїх дітей у школи, де відкрили українські класи, а місць вистачає не всім. Альтернативою може бути російська школа, проте після пережитого йти на такий крок їм складно. Діти, які провели кілька місяців у підвалах, протестують проти всього російського.

Бажання повернутися додому – найгостріше, проте життя під гнітом окупації та неможливість відкрито висловлювати свою проукраїнську позицію, розповідають вони, не дає їм поки можливості цього зробити. А життя в чужій країні для них триває з надією і вибудовуванням планів, які починаються словами: «Коли закінчиться війна...».

Хатіа Хасаіа

Тбілісі

Хатіа Хасаіа (Khatia Khasaia) - журналістка грузинського незалежного видання Sova.news. Висвітлює політичні та соціальні теми. Також працює над темами, пов'язаними з окупованими територіями Грузії та російським впливом.

-